

۴ جلسه

اداره کل آموزش و پرورش
استان آذربایجان شرقی
معاونت آموزش متوسطه استان
اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی
و بررسی محتوا

دوره ضمن خدمت

گروه اقتصاد دوره دوم متوسطه نظری
استان آذربایجان شرقی برگزار می‌کند:

تحلیل پیشینه نظری
کتاب اقتصاد دهم انسانی

کد دوره:

۹۹۹-۷۷۳۹

لینک ورود در بستر Adobe Connect

[Http://185.53.143.153/azar](http://185.53.143.153/azar)

توجه: همکاران گرامی جهت دریافت گواهی حضور
باید در فرمی که لینک آن در پایان جلسه اعلام
خواهد شد، ثبت نام نمایند.

ورود از گزینه Guest (مهمان): شرکت کنندگان
عریض لطفا نام و ناحیه/منطقه خود را با حروف لاتین
وارد نمایند.

جلسه چهارم

زمان برگزاری:

روز چهارشنبه ۳ اسفند ماه ۱۴۰۱

شروع از ساعت ۱۷ عصر

اقتصاد دهم انسانی

فصل چهارم: اقتصاد در خانواده
درس دوازدهم: بودجه بندی

مدرس: گلناز اختری شجاعی
عضو گروه استانی اقتصاد استان آذربایجان شرقی

بودجه بندی چیست؟:

بودجه مبلغی یا هزینه ای است که برای رسیدن به اهداف مشخص در اختیار شخص سازمان یا دولت قرار میگیرد

البته هزینه یا مبلغی که عنوان شد به پول خلاصه نمی شود و در واقع تمام نیازمندیها از جمله نیروی انسانی تشکیلات شرایط و امکاناتی است که برای به اهداف مشخص در نظر گرفته می شود

بودجه برای یک خانواده یک فرد و گروهی از افراد که با هم زندگی می کنند یک کشور یک دولت یا سازمانها . نهادهای چند ملیتی قابل استفاده است

بودجه بندی در خانواده:

در اقتصاد خانواده همیشه سه موضوع اتفاق می افتد

دخل حفظ خرج

دخل: راههای بدست آوردن درآمد

حفظ: یا پس انداز کردن راههایی که درآمدهایمان را

حفظ می کنیم

خرج کردن: حوزه هایی که درآمدهایمان را خرج میکنیم

مصرف در حوزه برنامه ریزی مخارج هست

خانواده هایی موفق هستند که مدیریت انجام بدهند

و بودجه بندی پیش می آید

تهیه یک بودجه کارآمد

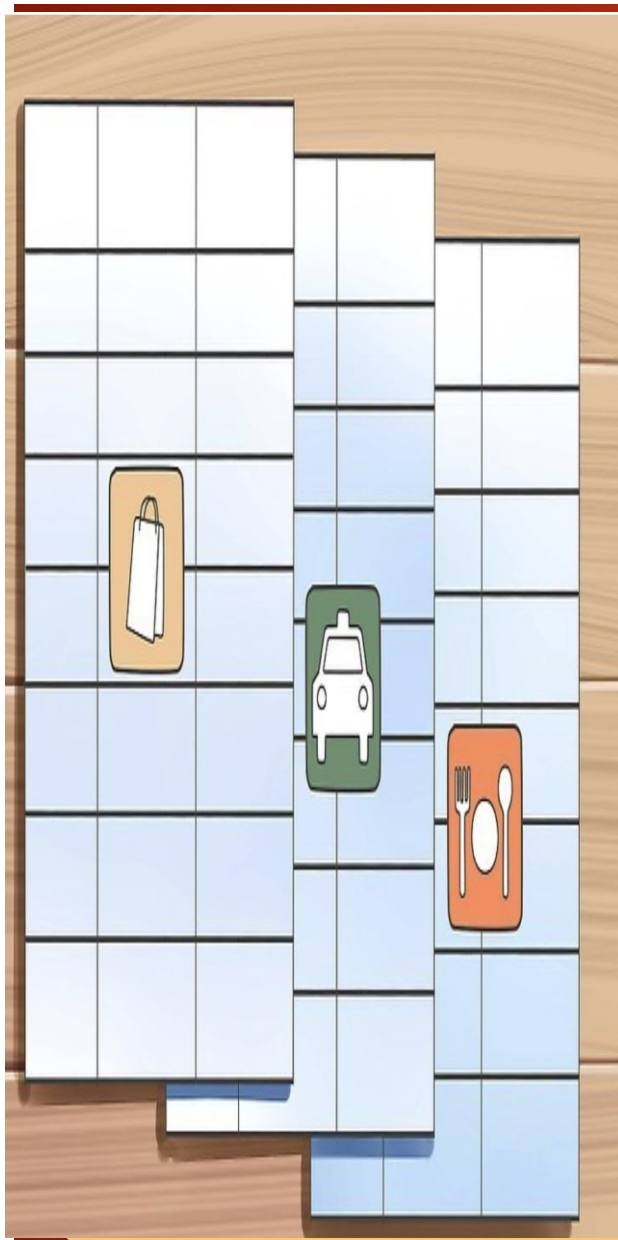
بودجه بندی مالی در خانواده یکی از تخصص های مورد نیاز تشکیل خانواده است برای بودجه بندی مالی در کوچک ترین واحد اجتماع انسانی هم زن هم مرد اطلاعات کافی داشته باشند

بودجه بندی مالی در خانواده جهت اداره درست هزینه های خانواده گرچه برای همه خانواده امری لازم است ولی برای خانواده های کم درآمد و فقیر لازمتر از دیگر خانواده ه

قانون 10/20/70 در بودجه بندی خانواده چطور کمک میکند

طبق این قانون افراد در طول ماه فقط می توانند 70% از درآمد خود را خرج کنند 20% آنرا باید پس انداز کنند و 10% را نیز به صندوق اضطراری واریز کنند
افراد ممکن هست در طول زندگی خود به خاطر اتفاقات غیر مترقبه و پیش آمدن خرج های آتی گاهی مجبور شوند بیش از 70% درآمد ماهیانه خود را خرج کنند که این اتفاق باعث بر هم خوردن قانون 10/20/70 می شود در چنین مواقعی حضور صندوق اضطراری بودجه آن می تواند باعث دوام این قانون در زندگی شود

بودجه ابزار اساسی برای ثبات اقتصادی خانوار

برنامه بودجه بندی در بالاترین اولویت برنامه اصلی دولت قرار دارد
نقشه ها و برنامه ها را برای رسیدن به حداکثر کارایی شان انتخاب می کنیم
برای رسیدن به مسیر موفقیت مالی و حتی زندگی باید بودجه بندی و
تقسیم حقوق ماهیانه را باید بر اساس تقسیم درآمد 70/20/10 انجام دهیم

نیاز مندیها برای مهارت بودجه بندی:

- 1- شفافیت و واقع گرایی مالی
- 2- شخصی سازی برنامه بودجه بندی با توجه نیازهای
- 3- تعادل خرج و پس انداز
- 4- کاهش هزینه ها
- 5- توجه به الگوهای بد مصرفی
- 6- تداوم و تعهد به برنامه

روشهای تنظیم بودجه

بودجه بندی مالی دو سویه است درآمد و هزینه

هر یک از این دو با دقت بسیار و صحت هرچه

بیشتر سنجیده شوند زیرا برآمد ارقامی که پایه و اساس

منطقی نداشته باشد نه تنها مفید نیست بلکه می تواند زیان

بار نیز باشد

فهرست دخل و خرج

نمونه فهرست درآمد

حقوق با دریافتی ماهانه

دریافتهای غیر مستمر

وامهای دریافت شده

هدایای نقدی

دستمزد

در لیست هزینه ها باید فهرست کامل مخارج ریز به ریز ذکر گردد

هزینه مهمانی هزینه موبایل هزینه رفت و آمد

البته در بودجه بندی مالی بعضی از هزینه ها و درآمدها را

می توان به صورت سالیانه برنامه ریزی نمود

نمونه دوم

محمود آقا کارمند بازنشسته است. درآمد سالیانه او ۲۵ میلیون تومان است و مخارج او نیز به شرح زیر است. آیا او بیشتر از درآمد خود خرج می کند؟ به چه میزان؟

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۷/۲۵
خدمات رفاهی	۲/۴۰
قبوض	۱/۷۵
غذا	۲/۰۷
حمل و نقل	۳/۶۵
بیمه	۱/۴۸
بنزین	۰/۸۸
امور خیریه	۰/۸۹
پوشاک	۱/۱۵
بازپرداخت وام	۳/۰۷
تفریحات	۱/۵۰
خدمات منزل	۱/۲۵
سایر	۱/۸۵

برای مدیریت بهتر موجودی پول میتوان در ابتدا همه مخارجی را که در طول هفته دارید در جدولی مانند جدول زیر ثبت کنید در این جدول اول باید مخارج مشخص شود مثلا آیا پولتان را برای خوراکی خرج کرده اید یا برای پوشاک و تفریح؟

همچنین مشخص کنید که آیا این هزینه ها قابل پیش بینی و برنامه ریزی بود یا اینکه بدون برنامه ریزی و به صورت اتفاقی رخ داد؟

در نهایت مشخص کنید که مخارج شما باید به صورت ثابت هفتگی تکرار شود یا اینکه متغیر است و ممکن است در برخی دوره ها اصلا انجام نشود؟

پس از ثبت هزینه ها برای یک هفته مجموع هر ستون را در زیر آن مشخص میکنیم این مجموع به ما میگوید که چه میزان پول در هر گروه صرف می کنید مجموع همه مخارج را هم محاسبه کنید

از مجموع کل برای محاسبه درصد صرف شده برای هر دسته استفاده کنید مقدار هزینه های برنامه ریزی شده و برنامه ریزی نشده رو هم محاسبه کنید

بعد از ثبت اطلاعات در جدول صفحه گذشته باید به سوالات زیر پاسخ بدیم :

1- برای کدام مخارج بیشتر از حد معمول هزینه کرده ایم

2- کدامیک مخارج برنامه ریزی شده نبود

3- کدامیک از هزینه ها را می‌خواهید تغییر دهید

4- کدامیک تصمیم نامناسبی بود

5- کدامیک از هزینه های برنامه ریزی نشده تصمیم درستی بود

6- کدامیک از مخارج را میشود به راحتی کاهش داد

7- در صورتی که برای یک کار ضروری پول نیاز داشته باشید کدام هزینه را کاهش میدهید

تمرین فردی در کلاس

نمونه‌های درآمد و مخارج افراد زیر را بخوانید و بررسی کنید که آیا این افراد با این روند بودجه می‌توانند تا پایان سال ادامه دهند یا خیر؟ در پایان بررسی، به سوالات پاسخ دهید.

نمونه اول

خانم رضایی معلم است. او به صورت سالیانه درآمدی در حدود ۳۵ میلیون تومان کسب می‌کند و مخارج سالیانه وی به شرح زیر است.

آیا خانم رضایی بیشتر از درآمد خود خرج می‌کند؟ چه میزان؟

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۶/۵
خدمات رفاهی	۳
قبوض	۱/۵
غذا	۲/۲۵
حمل و نقل	۵/۵۰
بیمه	۱/۵۶
بنزین	۰/۷۷
امور خیریه	۰/۸۰
پوشاک	۰/۵۵
بازپرداخت وام	۴/۵۰
تفریحات	۲
خدمات منزل	۱/۵
سایر	۱/۶۶

نمونه سوم

محمدحسن دانشجوی است. البته به صورت پاره وقت هم مشغول به کار است. درآمد سالیانه او ۳۷ میلیون تومان است و مخارج او نیز به شرح صفحه بعد است. آیا او بیشتر از درآمد خود خرج می‌کند؟ به چه میزان؟

۱۳۵

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۵/۷۵
خدمات رفاهی	۲/۸۵
قبوض	۲/۲۵
غذا	۳/۷۵
حمل و نقل	۱/۲۵
بیمه	۲/۲۰
بنزین	۰/۴۷
امور خیریه	۰/۲۰
پوشاک	۱/۸۵
بازپرداخت وام	۶/۰۷
تفریحات	۱/۶۵
خدمات منزل	۰/۷۵
سایر	۱/۵۰

نمونه دوم

محمود آقا کارمند بازنشسته است. درآمد سالیانه او ۲۵ میلیون تومان است و مخارج او نیز به شرح زیر است. آیا او بیشتر از درآمد خود خرج می‌کند؟ به چه میزان؟

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۷/۲۵
خدمات رفاهی	۲/۴۰
قبوض	۱/۷۵
غذا	۲/۰۷
حمل و نقل	۳/۶۵
بیمه	۱/۴۸
بنزین	۰/۸۸
امور خیریه	۰/۸۹
پوشاک	۱/۱۵
بازپرداخت وام	۳/۰۷
تفریحات	۱/۵۰
خدمات منزل	۱/۲۵
سایر	۱/۸۵

با توجه به نمونه های گفته شده به سوالات زیر پاسخ بدین :

-کدامیک از این افراد بیشترین پس انداز رو در آخر ماه دارند ؟

-فرض کنید که خودروی هر یک از این افراد نیاز به تعمیر دارد که هزینه آن هفت میلیون تومان هست

برای این خرید چه تغییراتی در بودجه هر فرد باید ایجاد شود

-در صورتی که فرد مورد نظر برای تعمیر خودرو مورد نظر پس انداز به میزان $1/75$ در ماه افزایش دهد با

این تغییر چه چیزی را از دست می دهد ؟چه چیزی را به دست می آورد؟

-چه پیشنهادهایی برای مدیریت بهتر مخارج هر یک از افراد دارید ؟

-کدامیک از این افراد بیشترین خرج را از بودجه خود دارند؟

-در صورتی که خانم رضایی تصمیم بگیرد که به یک سفر که پنج میلیون تومان هزینه دارد برود وی چه

چیزهایی را باید در نظر بگیرد

مراحل بودجه بندی ماهیانه :

- 1- از هر منبعی درآمد بدست آوردید آن درآمد را بنویسید
- 2- هزینه های ثابت و متغییر خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید
- 3- مجموع درآمدها و هزینه های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید
- 4- اگر هزینه ها بیشتر از درآمدها بود مخارج غیر ضروری را کم کنید تا فرصت هایی را که فراموش کرده اید به نظر آورید تا درآمدتان افزایش یابد

خمس و زکات دو واجب از واجبات مالی

اسلام است.

خمس :

هر درآمدی که به دست می آوریم، اگر بعد از یک سال از مجموع مخارج ما زیاد بیاید، به همان میزان که زیاد آماده است، مشمول خمس قرار می گیرد، یعنی موظفیم که 20 درصد آن را به عنوان سهم امام و سهم سادات به مرجع تقلید یا نماینده او بدهیم.

نکته: خمس در واقع همان مالیات اسلامی است.

برکات پرداخت خمس :

پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت می شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می دهد. همچنین کسانی که توان کار یا فعالیت اقتصادی ندارند، از منابع خمس استفاده می کنند تا بتوانند ادامه حیات دهند.

نحوه محاسبه خمس :

در برنامه ریزی های اقتصادی خود حتما توجه داشته باشید که زمانی را به عنوان آغاز سال مالیتان در نظر بگیرید. البته به صورت طبیعی، سال مالی از همان روزی که اولین درآمدها را به دست آورده اید، شروع می شود. بعد از گذشت یک سال، درآمدی را که برایتان باقی مانده است به همراه اقلام مصرفی که خریده اید ولی از آن استفاده نکرده اید، محاسبه کنید و خمس آن را پرداخت نمایید.

سوالات درس 12 اقتصاد دهم انسانی

- 1 ثبت هزینه ها و درآمد ها چه فایده ای دارد؟؟
- 2 نحوه محاسبه هزینه ها و درآمد ها را در یک جدول اقتصادی توضیح دهید.
- 3 مراحل بودجه ریزی ماهیانه را نام ببرید.
- 4 _____ و _____ دو واجب از واجبات مالی اسلام است.
- 5 خمس چیست؟؟
- 6 پرداخت خمس موجب چه چیزی می شود؟؟

پاسخنامه سوالات

1 برای مدیریت بهتر موجودی پول می‌توان از ترفند

ثبت هزینه ها و درآمد ها استفاده کرد.

2 پس از ثبت هزینه ها برای یک هفته، مجموع هر ستون را در زیر آن مشخص کنید. این مجموع به شما می گوید که چه میزان پول در هر گروه صرف می‌کنید. مجموع همه مخارج را هم محاسبه کنید. از مجموع کل برای محاسبه درصد صرف شده برای هر دسته استفاده کنید. مقدار هزینه های برنامه ریزی نشده را هم محاسبه کنید.

4 مرحله هستند.

3 1_ از هر منبعی که درآمدی به دست آوردید، آن درآمد را ماهیانه

مشخص کنید و بنویسید.

2_ هزینه های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.

3_ مجموع درآمد و هزینه‌های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.

4_ اگر هزینه ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیر ضروری را کم کنید یا

فرصت هایی را که فراموش کرده اید، به نظر آورید تا درآمدتان افزایش یابد.

4 خمس و زکات

5 هر درآمدی که به دست می آوریم، اگر بعد از یک سال از مجموع مخارج ما زیاد بماند، به همان میزان که زیاد آمده است، مشمول خمس قرار می‌گیرد، یعنی موظفیم که 20 درصد آن را به عنوان سهم امام و سهم سادات به مرجع تقلید یا نماینده او بدهیم. خمس در واقع همان مالیات اسلامی است.

6 پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت می شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می دهد. همچنین کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند، از منافع خمس استفاده می کنند تا بتوانند ادامه حیات دهند.

7 در برنامه ریزی های اقتصادی خود حتما توجه داشته باشید که زمانی را به عنوان آغاز سال مالیتان در نظر بگیرید. البته به صورت طبیعی، سال مالی از همان روزی که اولین درآمدتان را به دست آورده اید، شروع می شود، بعد از گذشت یک سال، درآمدی را که برایتان باقی مانده است به همراه اقلام مصرفی که خریده اید ولی از آن استفاده نکرده اید، محاسبه کنید و خمس آن را پرداخت نمایید

با تشکر از حضور سبزتان